

Bruxelles, 10.3.2020
COM(2020) 103 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

O strategie pentru IMM-uri pentru o Europă sustenabilă și digitală

1. Introducere

Cele 25 de milioane de întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) din Europa reprezintă coloana vertebrală a economiei UE. Acestea oferă locuri de muncă pentru aproximativ 100 de milioane de persoane, reprezintă mai mult de jumătate din PIB-ul Europei și joacă un rol esențial în crearea unei valori adăugate în fiecare sector al economiei. IMM-urile oferă soluții inovatoare la provocări precum schimbările climatice, utilizarea eficientă a resurselor și coeziunea socială și contribuie la răspândirea acestor inovații în toate regiunile Europei. Ele sunt așadar esențiale pentru dubla tranziție a UE către o economie sustenabilă și digitală. IMM-urile sunt extrem de importante pentru competitivitatea și prosperitatea Europei, pentru suveranitatea sa economică și tehnologică și pentru reziliența la șocuri externe. Ca atare, ele reprezintă o parte esențială a realizării strategiei industriale a UE.

IMM-urile sunt profund integrate în structura economică și socială a Europei. Ele oferă două din trei locuri de muncă, creează oportunități de formare în toate regiunile și sectoarele, inclusiv pentru lucrătorii slab calificați, și sprijină bunăstarea societății, inclusiv în zonele îndepărtate și în zonele rurale. Fiecare cetățean european cunoaște o persoană care este antreprenor sau lucrează pentru un antreprenor. Provocările cu care IMM-urile europene se confruntă zilnic pentru a respecta normele și a avea acces la informații, la piețe și la finanțare sunt așadar provocări pentru întreaga Europă.

IMM-urile sunt foarte diverse în ceea ce privește modelele de afaceri, dimensiunea, vârsta și profilurile antreprenorilor și au la bază o rezervă diversă de talente de ambele sexe. Ele variază de la profesii liberale și microîntreprinderi din sectorul serviciilor la întreprinderi industriale de talie medie și de la întreprinderi meșteșugărești la start-up-uri (întreprinderi nou-înființate) de înaltă tehnologie. Strategia de față recunoaște diferitele nevoi ale acestora, sprijinind întreprinderile nu doar pentru a crește și a se extinde, ci și pentru a fi competitive, reziliente și sustenabile. Ca atare, strategia stabilește o abordare ambițioasă, cuprinzătoare și transversală, bazată pe măsuri orizontale în sprijinul tuturor tipurilor de IMM-uri, precum și pe acțiuni care vizează nevoi specifice.

Strategia propune acțiuni bazate pe următorii **trei piloni:**

- **Consolidarea capacităților și sprijinirea tranziției către sustenabilitate și digitalizare;**
- **Reducerea sarcinii de reglementare și îmbunătățirea accesului pe piață; și**
- **Îmbunătățirea accesului la finanțare.**

Obiectivul este valorificarea potențialului IMM-urilor europene de toate tipurile de a conduce dubla tranziție. Strategia urmărește creșterea considerabilă a numărului de IMM-uri angajate în practici comerciale sustenabile, precum și a numărului de IMM-uri care utilizează

tehnologii digitale. În cele din urmă, obiectivul este ca Europa să devină locul cel mai atractiv pentru a înființa o întreprindere mică și pentru a o face să se dezvolte și să se extindă pe piața unică.

Pentru a obține rezultate, strategia trebuie să se bazeze atât pe acțiuni la nivelul UE, cât și pe un angajament ferm din partea statelor membre. Implicarea activă a comunității IMM-urilor și a întreprinderilor individuale va fi esențială. Prin urmare, strategia va fi susținută de un **parteneriat solid pentru implementare** între UE și statele membre, inclusiv autoritățile regionale și locale. La rândul lor, antreprenorii ar trebui să profite de oportunitatea pe care o oferă programele de investiții ale UE pentru a crește nivelul de digitalizare și sustenabilitate al activităților lor, dar și pentru a se dezvolta în cadrul pieței unice și în afara acesteia.

Strategia se bazează pe fundamentele foarte solide ale cadrului de politici și ale programelor de sprijin pentru IMM-uri care există deja la nivelul UE, în special Small Business Act din 2008, inițiativa din 2016 privind întreprinderile nou-înființate și extinderea acestora (*Start-up and Scale-up Initiative*), Programul pentru competitivitatea întreprinderilor mici și mijlocii (COSME) și acțiunile de sprijinire a IMM-urilor finanțate în cadrul programului Orizont 2020 și al fondurilor structurale și de investiții europene¹. Ea va contribui la implementarea Pactului verde european, a Planului de acțiune pentru economia circulară, a Strategiei europene privind datele și a Pilonului social european.

Strategia face parte din pachetul industrial care include Comunicarea privind identificarea și înlăturarea barierelor din cadrul pieței unice („Comunicarea privind barierele din cadrul pieței unice”)² și raportul însoțitor, Planul de acțiune pe termen lung pentru o mai bună implementare și asigurare a respectării normelor privind piața unică („Planul de acțiune pentru asigurarea respectării normelor”)³ și Noua strategie industrială pentru Europa („Strategia industrială”)⁴. Ea se bazează pe numeroase concluzii trase din Comunicarea privind barierele din cadrul pieței unice referitoare la obstacolele cu care se confruntă IMM-urile care doresc să desfășoare activități transfrontaliere. Transpunerea și aplicarea corespunzătoare a legislației UE, precum și asigurarea respectării acesteia, sunt esențiale pentru a facilita creșterea IMM-urilor în cadrul pieței unice. Planul de acțiune pentru asigurarea respectării normelor stabilește diverse inițiative pentru a aborda aceste aspecte. Strategia industrială subliniază rolul IMM-urilor în crearea unei industrii europene competitive și inovatoare.

2. Consolidarea capacităților și sprijinirea tranziției către sustenabilitate și digitalizare

Sustenabilitatea competitivă reprezintă principiul director al Europei pentru viitor. **Realizarea unei economii digitale suplă, eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și neutre din punct de vedere climatic necesită mobilizarea deplină a IMM-urilor.** Această tranziție către o Europă mai sustenabilă din punct de vedere economic, ecologic și social trebuie să meargă mână în mână cu tranziția către digitalizare. Pentru aceasta, este nevoie de măsuri specifice care să stimuleze dezvoltarea unui sector prosper al

¹ Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) și Fondul social european (FSE) au sprijinit peste 900 000, respectiv 500 000 de IMM-uri din Europa.

² COM(2020)93 final, 10.3.2020

³ COM(2020)94 final, 10.3.2020

⁴ COM(2020)102 final, 10.3.2020

IMM-urilor în economie și să ofere oportunități de creștere pentru IMM-urile care doresc să se extindă. Pentru a crea o infrastructură comercială și de inovare adecvată pentru IMM-uri, este nevoie de investiții la nivelul UE.

IMM-urile, motor al tranziției sustenabile

Există numeroase IMM-uri bine dotate, flexibile, de înaltă tehnologie, inovatoare și care s-au angajat să respecte valorile sustenabilității și economiei circulare. Aproape un sfert⁵ dintre **IMM-urile din Europa facilitează deja tranziția** oferind produse sau servicii verzi și multe IMM-uri (inclusiv întreprinderi din economia socială) fac deja multe eforturi pentru comunitățile în care își au sediul. Există însă și provocări majore. Unele IMM-uri fac față cu greu tranziției către modele de afaceri mai sustenabile. O treime dintre IMM-uri raportează că se confruntă cu proceduri administrative și juridice complexe atunci când încearcă să își sporească eficiența utilizării resurselor. Cu toate acestea, pe măsură ce conștientizarea riscurilor climatice și a altor presiuni asupra mediului crește și preferințele consumatorilor se schimbă, această tranziție către practici și comportamente comerciale sustenabile este esențială pentru ca IMM-urile să își mențină competitivitatea și să se dezvolte. Este foarte important ca IMM-urile să fie sprijinite în acest proces și să li se ofere instrumentele necesare pentru a înțelege riscurile de mediu și a le atenua pe cele specifice anumitor sectoare, inclusiv construcțiile, materialele plastice, produsele electronice și produsele agroalimentare.

Cei peste 600 de membri ai Rețelei întreprinderilor europene (*Enterprise Europe Network*, EEN) oferă servicii adaptate IMM-urilor. Mulți dintre membrii EEN oferă deja ajutor IMM-urilor pentru a face tranziția către sustenabilitate. Pe această bază, EEN va pune la dispoziție **consilieri specializați în materie de sustenabilitate** și alte servicii legate de sustenabilitate. Aceștia vor evalua nevoile IMM-urilor și vor oferi consiliere cu privire la investițiile în procese și infrastructuri circulare mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, găsind parteneri comerciali relevanți și încurajând colaborarea *inter pares*. În plus, Centrul european de cunoștințe privind eficiența resurselor (*European Resource Efficiency Knowledge Centre*, EREK) va continua să ajute IMM-urile să își reducă cheltuielile pentru energie, materiale și apă. Soluțiile oferite de societățile de servicii energetice (ESCO) care dispun de know-how-ul necesar, alături de soluții tehnice și de finanțare, pot aduce beneficii IMM-urilor.

Europa este leagănul tehnologiilor verzi, iar poziția sa de lider va depinde de IMM-uri pentru a fi vârful de lance al inovațiilor din sectorul verde. Acestea vor fi sprijinite prin Planul de investiții al Pactului verde european⁶. În cadrul mai larg al inițiativelor-pilot ale **Consiliului european pentru inovare** (*European Innovation Council*, EIC) pentru a promova inovarea disruptivă, în special pentru IMM-uri, Comisia va aloca cel puțin 300 de milioane EUR numai în 2020 pentru start-up-urile și IMM-urile cu un potențial ridicat, astfel încât acestea să realizeze inovații radicale legate de Pactul verde. **Institutul European de Inovare și Tehnologie** (*European Institute of Innovation and Technology*, EIT) va lua măsuri vizând o mai mare deschidere a comunităților sale de cunoaștere și inovare (CCI) către IMM-uri și va spori posibilitățile acestora de a participa la ecosistemele de inovare locale, în special în regiunile rămase în urmă în ceea ce privește inovarea. Acest lucru va fi pus în aplicare printr-un instrument specific de informare (mecanismul de inovare regională) care va consolida ecosistemele acolo unde este cel mai important.

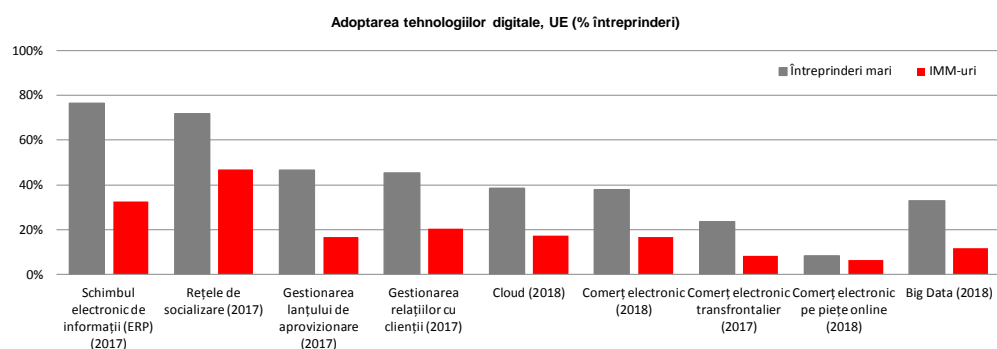
⁵ Eurobarometru 2017 privind IMM-urile, eficiența resurselor și piețele verzi

⁶ COM(2020)21 final, 14.1.2020

Capacitarea IMM-urilor pentru a profita de avantajele tranziției digitale

Numai o comunitate înfloritoare a IMM-urilor care utilizează tehnologii și date digitale poate poziționa Europa ca lider mondial în modelarea economiei digitale. Digitalizarea le poate oferi IMM-urilor oportunități importante de a îmbunătăți eficiența proceselor de producție și capacitatea de inovare în materie de produse și modele de afaceri. Utilizarea tehnologiilor disruptive avansate, cum ar fi tehnologia blockchain și inteligența artificială (IA), tehnologia cloud și calculul de înaltă performanță (HPC), poate spori în mod semnificativ competitivitatea acestora.

Însă IMM-urile nu beneficiază încă pe deplin de toate avantajele datelor, care reprezintă componenta vitală a economiei digitale. Multe dintre ele nu conștientizează valoarea datelor pe care le creează și nu sunt suficient de bine protejate sau pregătite pentru viitoarea economie bazată pe date. Numai 17 % dintre IMM-uri au integrat cu succes tehnologii digitale în activitatea lor, comparativ cu 54 % dintre întreprinderile mari⁷. IMM-urile tradiționale sunt adesea nesigure în ceea ce privește alegerea strategiei de afaceri digitale, întâmpină probleme când doresc să profite de depozitele mari de date disponibile pentru întreprinderile mai mari și se feresc de instrumentele și aplicațiile avansate bazate pe IA. În același timp, ele sunt foarte vulnerabile la amenințările cibernetice.

Sursă: Eurostat/DESI 2019

Aceste IMM-uri vor fi sprijinite de o rețea de până la 240 de **centre de inovare digitală**, în fiecare regiune a Europei, susținută de investiții din programul Europa digitală și din fondurile structurale.

Obiectivul este nu numai de a oferi consiliere personalizată și ușor de utilizat cu privire la sustenabilitate și digitalizare, ci și de a conecta structurile de sprijin, astfel încât **posibilitățile de consiliere să se afle la îndemâna fiecărui IMM**. Rețeaua întreprinderilor europene va colabora îndeaproape cu centrele de inovare digitală, Startup Europe⁸ și alte foruri, pentru a asigura servicii de sprijin și consiliere neîntrerupte, inclusiv cu autoritățile și structurile de sprijin naționale, regionale și locale. Transferul de bune practici, de know-how și de competențe poate avea loc, de asemenea, în mod direct, de la IMM-urile digitale la IMM-uri din alte domenii.

⁷ Raportul din 2018 al Grupului de lucru pentru centrele de inovare digitală

https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/dihs_access_to_finance_report_final.pdf

⁸ Startup Europe este o inițiativă a Uniunii pentru conectarea centrelor locale ale start-up-urilor din întreaga Europă: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/startup-europe>

După cum s-a anunțat în **Strategia europeană privind datele**⁹, Comisia va lua măsuri pentru accesibilitatea mai largă a datelor și facilitarea fluxurilor de date între întreprinderi și autorități prin crearea unor spații de date europene comune pentru un schimb de date fiabil și securizat. Se va asigura accesul echitabil pentru toate întreprinderile, în special pentru IMM-uri. Comisia va examina, de asemenea, problemele potențiale legate de drepturile de utilizare a datelor generate în comun, în special a celor provenite de la aplicațiile industriale ale internetului obiectelor, pentru a evita orice dezavantaje pentru IMM-uri. Totodată, ea va aborda adoptarea tehnologiei de tip cloud computing de către IMM-uri, de exemplu prin intermediul unei piețe specifice pentru serviciile de cloud, asigurând condiții contractuale echitabile.

Valorificarea talentelor și a proprietății intelectuale

IMM-urile pot întâmpina greutăți și în elaborarea de strategii privind **proprietatea intelectuală** pentru a-și proteja investițiile în cercetare și dezvoltare și pentru a mobiliza capital de creștere, chiar dacă acestea sunt esențiale pentru dubla tranziție. Doar 9 % dintre IMM-uri își protejează drepturile de proprietate intelectuală, deoarece nu cunosc inițiativele UE și naționale în materie sau se tem de complexitatea și costurile achiziționării și protejării acestor drepturi. Viitorul **Plan de acțiune privind proprietatea intelectuală** va propune măsuri de eficientizare a sistemului de drepturi de proprietate intelectuală pentru IMM-uri, prin acțiuni de simplificare a procedurilor de înregistrare a acestor drepturi (de exemplu, reformarea legislației UE privind desenele și modelele industriale), de îmbunătățire a accesului la consultanța strategică în materie de proprietate intelectuală (de exemplu, prin impunerea acestei consultanțe ca standard pentru finanțarea în domeniul cercetării și dezvoltării la nivelul UE) și de facilitare a utilizării drepturilor de proprietate intelectuală ca pârghie pentru a obține acces la finanțare.

Atât în tranziția digitală, cât și în cea către sustenabilitate, start-up-urile și IMM-urile sunt afectate de lipsa personalului calificat. Adesea, ele nu dispun de aceleași resurse ca întreprinderile mari pentru a investi în formarea angajaților lor. Peste 70 % dintre întreprinderi declară că accesul la talente reprezintă un obstacol în calea unor noi investiții în întreaga UE¹⁰. Disponibilitatea personalului calificat sau a personalului de conducere cu experiență rămâne cea mai importantă problemă pentru un sfert dintre IMM-urile din UE¹¹. Deficitul de competențe este deosebit de acut în ceea ce privește digitalizarea și noile tehnologii, întrucât 35 % din forța de muncă are un nivel scăzut sau zero al competențelor digitale.

Statele membre și partenerii sociali joacă un rol esențial, iar UE poate contribui și mai mult pentru a face față acestor provocări, facilitând accesul la formare și contribuind la corelarea cererii de talente din partea IMM-urilor cu oferta de forță de muncă. Educația și formarea antreprenorială care consolidează cunoștințele și competențele în domeniul afacerilor joacă un rol esențial în adaptarea IMM-urilor la piața unică. Activitățile educaționale și de actualizare a competențelor sunt esențiale pentru toți managerii și angajații IMM-urilor, cu un accent deosebit pe capacitatea femeilor și a fetelor pentru a înființa IMM-uri și pe

⁹ COM(2020)66 final, 19.2.2020

¹⁰ Raportul BEI privind investițiile 2018/2019

¹¹ Sondajul SAFE 2019

îmbunătățirea echilibrului de gen în rândul persoanelor care înființează și conduc întreprinderi¹².

Cu sprijinul programului Europa digitală, Comisia va elabora **cursuri intensive în domeniul digital** cu ajutorul cărora angajații IMM-urilor să poată dobândi competențe avansate în domenii precum IA, securitatea cibernetică sau tehnologia blockchain, pe baza experienței acumulate în cadrul platformei Coaliției pentru competențe și locuri de muncă în sectorul digital. Centrele de inovare digitală vor acționa ca intermediari între IMM-uri și universități/furnizori de formare la nivel local. Activitățile de incubare vor ajuta IMM-urile să devină parte a ecosistemelor bazate pe date.

Comisia va lansa, de asemenea, un program pentru „**voluntari în domeniul digital**” care să le permită tinerilor calificați și persoanelor în vârstă experimentate să împărtășească din competențele lor digitale întreprinderilor tradiționale. Totodată, Comisia va sprijini și va interconecta intermediarii IMM-urilor, cum ar fi clusterelor, EEN și EREK, pentru a ajuta personalul IMM-urilor să își actualizeze competențele în domeniul sustenabilității.

Comisia va actualiza Agenda pentru competențe în Europa, inclusiv prin lansarea unui Pact pentru competențe. Acesta va include o **componentă specifică pentru IMM-uri**. Educația și formarea profesională (EFP) sunt deosebit de relevante pentru ca IMM-urile să se asigure că personalul lor deține competențele necesare pe piața muncii. În plus, statele membre și regiunile vor fi încurajate să utilizeze viitorul Fond social european Plus și noile posibilități de a investi finanțări din Fondul european de dezvoltare regională în dezvoltarea competențelor pentru specializare inteligentă, tranziție industrială și antreprenariat.

Economia colaborativă creează oportunități în domenii precum mobilitatea și închirierea de locuințe pentru IMM-urile de tip platforme inovatoare care au rolul de intermediari între furnizori de servicii și beneficiari, precum și pentru IMM-urile furnizoare de servicii care au acces la cercuri mai largi de clienți. În urma comunicării sale din 2016 privind economia colaborativă¹³, Comisia va continua să exploreze o posibilă inițiativă care să se concentreze asupra serviciilor de închiriere de locuințe pe termen scurt (cel mai mare sector al economiei colaborative), pentru a promova dezvoltarea echilibrată și responsabilă a economiei colaborative în întreaga piață unică, cu respectarea deplină a intereselor publice.

ACȚIUNI-CHEIE

- Comisia va moderniza **Rețeaua întreprinderilor europene**, inclusiv cu ajutorul **consilierilor specializați în materie de sustenabilitate** și al altor servicii legate de sustenabilitate.
- Comisia va elabora o serie de **cursuri intensive în domeniul digital** cu ajutorul cărora angajații IMM-urilor să poată dobândi competențe avansate în domenii precum IA, securitatea cibernetică sau tehnologia blockchain.
- Comisia va lansa un program pentru „**voluntari în domeniul digital**” care să le permită tinerilor calificați și persoanelor în vârstă experimentate să împărtășească din competențele lor digitale întreprinderilor tradiționale.
- Comisia va actualiza **Agenda pentru competențe în Europa**, incluzând un Pact pentru competențe cu o componentă specifică pentru IMM-uri, și va propune o

¹² Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025, COM(2020)152 final, 4.3.2020

¹³ COM(2016)356 final, 2.6.2016

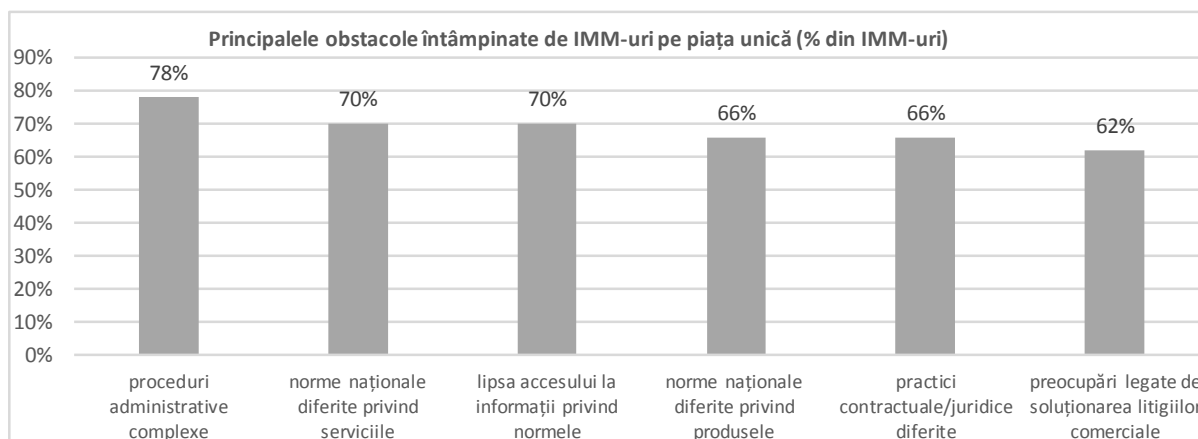
recomandare a Consiliului care vizează modernizarea educației și formării profesionale.

- Comisia va extinde **centrele de inovare digitală** în legătură cu inițiativa Startup Europe și rețeaua întreprinderilor europene și va furniza un serviciu neîntrerupt în cadrul ecosistemelor locale și regionale.
- Comisia va aloca cel puțin 300 de milioane EUR pentru a încuraja inovațiile radicale legate de Pactul verde în cadrul **EIC**.
- Pentru IMM-urile care își concentrează activitățile pe servicii de închiriere de locuințe pe termen scurt, Comisia va continua să exploreze o posibilă **inițiativă pentru economia colaborativă**.

3. Reducerea sarcinii de reglementare și îmbunătățirea accesului pe piață

Piața unică este piața de referință pentru IMM-urile europene. Aceasta reprezintă 70 % din valoarea exporturilor de bunuri ale IMM-urilor, iar 80 % din totalul IMM-urilor exportatoare vând către alte state membre¹⁴. Cu toate acestea, numărul IMM-urilor care exportă în alte state membre ar putea fi mult mai mare: de exemplu, doar 17 % din totalul IMM-urilor din sectorul de producție exportă în cadrul pieței unice¹⁵. Comunicarea privind barierele din cadrul pieței unice arată că IMM-urile sunt cele mai afectate de barierele persistente.

Respectarea **reglementărilor, a standardelor, a etichetelor și a formalităților administrative** are un impact mai puternic asupra IMM-urilor decât asupra întreprinderilor mai mari, din cauza resurselor lor financiare și umane limitate. De exemplu, în sectorul serviciilor pentru întreprinderi, costurile suportate de IMM-uri pentru îndeplinirea formalităților administrative pot ajunge la 10 000 EUR¹⁶. În pofida progreselor înregistrate de la adoptarea Small Business Act, impactul cumulat al reglementărilor rămâne o problemă majoră pentru IMM-uri.

Sursă: Eurochambres, Sondaj în rândul întreprinderilor, 2019.

IMM-urile europene consideră că legislația este complexă și împovărătoare, în special din cauza procedurilor diferite din statele membre. Aceste obstacole le descurajează pe multe dintre ele să desfășoare activități transfrontaliere și să se extindă. Atunci când fac acest lucru,

¹⁴ Raportul anual privind IMM-urile europene – IMM-uri care se dezvoltă dincolo de frontieră

¹⁵ [Fișă informativă referitoare la Small Business Act pentru UE-28](#)

¹⁶ Ecorys, „Administrative formalities and costs involved in accessing markets cross-border for provisions of accountancy, engineering and architecture services”, 2017

ele utilizează adesea platforme mari ca intermediari, ceea ce duce la niveluri inegale ale puterii de negociere.

Înlăturarea acestor obstacole este o responsabilitate comună a UE și a statelor membre. O mare parte a sarcinii este generată de legislația națională și este important să se evalueze impactul măsurilor de suprareglementare (*gold-plating measures*) asupra IMM-urilor¹⁷. Alături de Comisie, statele membre trebuie să continue aplicarea riguroasă a principiilor „a gândi mai întâi la scară mică”¹⁸, „doar o singură dată”¹⁹ și „digital în mod implicit”²⁰.

Comisia s-a angajat să reducă sarcina asupra IMM-urilor și să le ofere acestora o voce mai puternică de-a lungul ciclului pentru o mai bună legiferare. În cadrul Programului privind o reglementare adecvată și funcțională (REFIT), Comisia examinează în mod sistematic **legislația existentă a UE**, cu scopul de a reduce sarcinile și de a o simplifica. Comisia va utiliza în mod mai sistematic verificările adecvării pentru a analiza modalitățile posibile de a digitaliza, a simplifica și a realiza obiectivele cu cel mai scăzut cost, în beneficiul IMM-urilor. În plus, noua platformă „Pregătiți pentru viitor” (*Fit for Future*)²¹ va examina legislația UE existentă pentru a identifica potențialul de simplificare și de reducere a sarcinii administrative.

Pentru **legislația nouă**, programul REFIT va fi completat și consolidat prin introducerea principiului numărului constant (*one-in, one-out*). Scopul acestui demers este de a asigura faptul că legislația UE aduce beneficii fără a impune sarcini inutile cetățenilor și întreprinderilor. Testul IMM-urilor face deja parte din evaluarea periodică și va continua să fie aplicat pentru toate propunerile pertinente ale Comisiei.

IMM-urile sunt cu precădere afectate de costurile create prin legislație, având în vedere resursele lor umane și financiare limitate. Pentru a asigura faptul că noua legislație este favorabilă IMM-urilor, **reprezentantul UE pentru IMM-uri**²² va filtra inițiativele UE, în colaborare cu IMM-urile interesate, pentru a le semnaliza Comisiei pe cele care merită o atenție deosebită din perspectiva IMM-urilor. În acest context, reprezentantul UE pentru IMM-uri va aduce, de asemenea, expertiza națională a rețelei reprezentanților pentru IMM-uri. Obiectivul este ca toate actele legislative viitoare, atât la nivel european, cât și la nivel național, să fie elaborate acordând atenția cuvenită utilizatorului final, prin identificarea barierelor potențiale și reducerea acestora la începutul procesului, de exemplu prin utilizarea instrumentelor digitale. Reprezentantul UE pentru IMM-uri va avea, de asemenea, un rol specific în cadrul noii platforme „Pregătiți pentru viitor”, oferind perspectiva IMM-urilor pentru identificarea legislației existente care este deosebit de împovărătoare pentru IMM-uri. Reprezentantul UE pentru IMM-uri va propune Comisiei soluții ușor de utilizat care pot fi luate în considerare pentru respectarea legislației.

¹⁷ Legislația UE poate permite o anumită flexibilitate în ceea ce privește nivelul de armonizare și/sau practicile statelor membre („măsuri de suprareglementare”), COM(2020)93 final, 10.3.2020.

¹⁸ Principiul „a gândi mai întâi la scară mică” reamintește că interesele IMM-urilor trebuie luate în considerare în procesul de elaborare a politicilor, atât la nivelul UE, cât și la nivel național.

¹⁹ Potrivit principiului „doar o singură dată”, cetățenii și întreprinderile furnizează diverse date numai o singură dată unei administrații publice.

²⁰ Principiul „digital în mod implicit” urmărește să reducă sarcina administrativă făcând din prestarea pe cale digitală a serviciilor alegerea implicită a administrațiilor publice.

²¹ Va fi înființat un nou grup la nivel înalt care să înlocuiască platforma REFIT.

²² Reprezentantul UE pentru IMM-uri asigură legătura dintre procesul de elaborare a politicilor pentru IMM-uri la nivelul UE și reprezentanții naționali pentru IMM-uri/organismele responsabile cu politica privind IMM-urile și prezidează rețeaua reprezentanților naționali pentru IMM-uri.

Asigurarea respectării normelor privind piața unică este deosebit de importantă pentru IMM-uri, întrucât acestea sunt adesea afectate în mod disproporționat de restricțiile transfrontaliere. Planul de acțiune pentru asigurarea respectării normelor prevede o listă de inițiative care vizează abordarea acestor probleme, inclusiv crearea Grupului operativ pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică, cu o contribuție din partea reprezentantului UE pentru IMM-uri și a rețelei reprezentanților naționali. Comisia va monitoriza activitățile statelor membre și va colabora cu acestea, și nu va ezita să ia măsuri ferme de aplicare a legislației, dacă acest lucru va fi necesar pentru a se asigura că piața unică aduce beneficii IMM-urilor. IMM-urile sunt expuse unor costuri de îndeplinire a obligațiilor fiscale proporțional mai ridicate decât întreprinderile mai mari²³, iar lipsa armonizării fiscale rămâne unul dintre principalele obstacole cu care se confruntă întreprinderile care desfășoară activități transfrontaliere.

În plus, aplicarea riguroasă a normelor UE în materie de concurență asigură faptul că toate întreprinderile active pe piața unică, în special IMM-urile, pot concura și inova pe baza meritelor lor, împiedicând abuzul de putere de piață și concentrarea bogăției de către câteva mari întreprinderi.

Înlăturarea barierelor prin parteneriate și experimentarea în materie de politici

O provocare majoră în Europa este lipsa relativă a întreprinderilor de succes aflate în extindere (*scale-ups*). În Statele Unite, numărul de *scale-up*-uri este de trei ori mai mare decât în Europa²⁴. *Start-up*-urile și *scale-up*-urile europene se confruntă cu o serie de provocări practice pentru a atrage și a păstra talentele, pentru a obține oportunități de piață și a-și crește veniturile. Multe state membre au răspuns cu succes acestor provocări și există deja numeroase exemple de bune practici. Înmulțirea acestora pe teritoriul UE ar oferi un impuls major dezvoltării *start-up*-urilor și creșterii IMM-urilor.

În acest context, Comisia, în strânsă cooperare cu statele membre și cu părțile interesate, cum ar fi forumul EIC, va promova cele mai bune practici și va lansa o nouă inițiativă politică, un **standard „Start-up Nations” la nivelul UE**, invitând statele membre să pună în aplicare aceste practici la nivel local, regional și național. Obiectivul este ca Europa să devină **cel mai atractiv continent pentru start-up-uri și scale-up-uri**. Inițiativa se va concentra asupra facilitării înființării întreprinderilor și a extinderii lor la nivel transfrontalier, a raționalizării punerii în aplicare a normelor privind procedurile de solicitare a vizelor și a permiselor de ședere pentru talentele din țări terțe, a sporirii atractivității opțiunilor pe acțiuni ale salariaților, a promovării înființării de societăți și a transferurilor de tehnologie din partea universităților, a sporirii accesului la finanțare pentru extindere și a promovării instrumentelor și platformelor digitale transfrontaliere. În completarea acestei inițiative, Comisia va desfășura consultări și va evalua necesitatea unor măsuri suplimentare în domeniul dreptului societăților comerciale pentru a facilita extinderea transfrontalieră a IMM-urilor.

Unele soluții foarte inovatoare nu se concretizează din cauza reglementărilor care pot fi învechite sau insuficient adaptate la tehnologiile cu evoluție rapidă. O modalitate de remediere a acestei probleme este prin intermediul **spațiilor de testare în materie de reglementare**. Acestea permit testarea în direct, împreună cu autoritățile de supraveghere și de reglementare, a unor soluții inovatoare care nu sunt prevăzute în reglementări sau în

²³ Studiul Comisiei Europene privind costurile de îndeplinire a obligațiilor fiscale pentru IMM-uri, 2018

²⁴ *Mind the Bridge: Tech Scale-up Europe*, Raport 2019

orientări, sub rezerva existenței unor condiții adecvate, de exemplu pentru asigurarea egalității de tratament. Spațiile de testare în materie de reglementare oferă informații actualizate autorităților de reglementare și de supraveghere, precum și experiență în domeniul noilor tehnologii, permițând în același timp experimentarea în materie de politici. Unele state membre au experimentat deja astfel de spații de testare pentru servicii financiare inovatoare.

Directiva privind serviciile este un instrument esențial pentru înlăturarea barierelor de pe piață. **Parteneriatele dintre regiunile de frontieră**, care au ca scop consolidarea cooperării dintre autoritățile regionale, pot ajuta IMM-urile să depășească barierele de pe piață în ceea ce privește furnizarea serviciilor. O cerere de exprimare a interesului ar trebui să conducă la trei astfel de zone-pilot până la sfârșitul anului 2020, în cadrul cărora regiunile partenere vor îmbunătăți, vor alinia sau vor coordona în comun normele și procedurile privind furnizarea transfrontalieră de servicii, de exemplu, privind detașarea lucrătorilor și utilizarea instrumentelor digitale.

Comisia va completa aceste eforturi încurajând statele membre să implementeze **portalul digital unic**²⁵ într-un mod favorabil IMM-urilor. Statele membre ar trebui să urmărească să ofere IMM-urilor un acces online facil la informații, proceduri și servicii de asistență cu privire la toate întrebările lor legate de desfășurarea de activități comerciale la nivel transfrontalier, inclusiv consiliere privind achizițiile publice și sursele de finanțare. Statele membre ar trebui să își interconecteze serviciile prin intermediul unui **ghișeu unic**, pentru a le oferi IMM-urilor un răspuns coordonat la toate aceste întrebări.

Până la 71 % dintre IMM-urile care au încercat sistemul existent de recunoaștere reciprocă pentru mărfurile nearmonizate²⁶ au primit o decizie de respingere a accesului pe piață²⁷. În urma discuțiilor cu grupul de experți din statele membre pentru recunoașterea reciprocă, Comisia va depune eforturi pentru a promova „**alianțele pentru recunoașterea reciprocă**” între statele membre în sectoare precum suplimentele alimentare și bijuteriile.

În peisajul industrial divers, **sectorul spațial și sectorul apărării** sunt esențiale pentru suveranitatea strategică și tehnologică a UE și oferă un mare potențial pentru IMM-urile europene. Cu toate acestea, lanțurile de aprovizionare din sectorul apărării au fost construite în principal pe o bază națională. Prin urmare, Comisia va stimula cooperarea transfrontalieră și intrarea pe piață a unor noi actori prin maximizarea potențialului Fondului european de apărare. În mod concret, aceasta va include cereri de propuneri orientate către IMM-uri, un bonus pentru IMM-uri și un criteriu de atribuire specific, precum și conectarea IMM-urilor cu comunitatea extinsă a apărării. Fondul va contribui la deschiderea lanțurilor de aprovizionare în domeniul apărării, făcând legătura între marii integratori de sisteme și întregul ecosistem al IMM-urilor din sectorul apărării, în întreaga Uniune. Comisia va identifica, de asemenea, punctele forte ale organizațiilor de cercetare și tehnologie (OCT) relevante și ale universităților care pot sprijini start-up-urile și IMM-urile inovatoare din acest sector.

Comisia își propune, de asemenea, să mărească numărul de start-up-uri și scale-up-uri de succes în **sectorul spațial** care comercializează tehnologiile spațiale ale UE. Ea va promova,

²⁵ Regulamentul (UE) 2018/1724 instituie un portal digital unic pentru a le oferi utilizatorilor din propriile țări și de la nivel transfrontalier acces la informații, proceduri, servicii de asistență și de soluționare a problemelor.

²⁶ Mărfuri nearmonizate de legislația UE, cum ar fi textilele, încălțăminte, articole pentru îngrijirea copilului, bijuterii, articole de masă sau de mobilier

²⁷ COM(2020)93 final, 10.3.2020

prin intermediul programului spațial al UE, apariția unui nou ecosistem spațial european pentru a stimula spiritul antreprenorial. Noua inițiativă privind antreprenoriatul în domeniul spațial intitulată „CASSINI” va regrupa servicii precum accelerarea, incubatoarele de afaceri, finanțarea de tip seed și achizițiile înainte de comercializare.

Achizițiile publice oferă, de asemenea, oportunități nevalorificate în cadrul pieței unice pentru IMM-uri, inclusiv pentru start-up-uri, cărora le este greu să concureze cu succes în cadrul licitațiilor publice. Există două tipuri de provocări. Pe de o parte, sectorul public este relativ reticent față de asumarea de riscuri și adesea nu dispune de competențele necesare pentru a achiziționa soluții inovatoare. Pe de altă parte, mulți operatori economici, și în special IMM-urile, consideră că procedurile de achiziții publice sunt complexe sau nu sunt adecvate pentru nevoile lor.

Pentru a soluționa această problemă, Comisia invită statele membre și autoritățile lor contractante să utilizeze **flexibilitatea oferită de noul cadru al UE privind achizițiile publice**. Această flexibilitate implică împărțirea contractelor mari în loturi mai mici, extinderea achizițiilor strategice, în special a achizițiilor publice în domeniul inovării, atribuirea drepturilor de proprietate intelectuală IMM-urilor, dacă este cazul, astfel încât acestea să poată comercializa soluțiile inovatoare, și finalizarea digitalizării proceselor lor de achiziții. De asemenea, Comisia va încuraja statele membre să utilizeze platforme digitale pentru a stimula soluțiile inovatoare din partea IMM-urilor și a start-up-urilor, precum și accesul transfrontalier al acestora la contractele de achiziții publice. Comisia va lansa, de asemenea, **inițiativa „Mari achizitori și rețele” (Big Buyers and Networks)** pentru a facilita achizițiile comune de produse inovatoare și sustenabile, a promova stabilirea de contacte între cumpărătorii și furnizorii de soluții inovatoare și a urmări progresele prin evaluarea comparativă la nivel național. În plus, Comisia va lansa o etichetă care va fi afișată de către achizitorii publici care aderă la practicile de achiziții **„favorabile IMM-urilor”** și va colabora cu partenerii săi comerciali internaționali pentru generalizarea adoptării standardelor sale în materie de achiziții publice, cum ar fi facturarea electronică. IMM-urile care furnizează produse și servicii verzi inovatoare pot fi sprijinite printr-o adoptare la scară mai largă a achizițiilor publice verzi²⁸.

Cumpărarea unei întreprinderi existente este adesea o soluție mai avantajoasă decât înființarea unei întreprinderi. Se estimează că, în fiecare an, aproximativ 450 000 de IMM-uri își schimbă proprietarul, fapt care afectează mai mult de două milioane de angajați. Cu toate acestea, în o treime dintre cazuri, transferul nu are succes și, prin urmare, Europa pierde aproximativ 150 000 de întreprinderi și 600 000 de locuri de muncă²⁹. Motivele sunt adesea lipsa pregătirii din timp, dificultatea de a găsi un succesor și măsurile fiscale și de reglementare nefavorabile.

Comisia își va continua activitatea de facilitare a **transferurilor de întreprinderi** și va sprijini statele membre în eforturile lor de a crea un mediu de afaceri favorabil acestor transferuri³⁰. Directiva privind cadrele de restructurare preventivă și a doua șansă³¹, adoptată

²⁸ COM(2020)98 final, 11.3.2020

²⁹ Extrapolare bazată pe *Business Dynamics: Start-ups, Business transfer and Bankruptcy* (Dinamica întreprinderilor: întreprinderi nou-înființate, transferuri de întreprinderi și procedura de faliment), raport final 2011, p. 10, <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/10448/attachments/1/translations>

³⁰ Directiva (UE) 2019/2121 referitoare la transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere, adoptată la 27 noiembrie 2019

³¹ Directiva 2019/1023, adoptată în iunie 2019.

recent, a abordat numeroase preocupări ale întreprinderilor aflate în dificultate, iar Comisia va sprijini în prezent toate statele membre pentru transpunerea dispozițiilor sale în legislațiile naționale, astfel încât întreprinderile aflate în dificultate financiară să aibă acces la servicii de sprijin adecvate, care să le ajute să evite falimentul.

Sporirea echității în relațiile dintre întreprinderi

IMM-urile joacă un rol esențial într-o rețea tot mai densă de corporații, start-up-uri și IMM-uri care colaborează în diferite sectoare și lanțuri valorice pentru a crea produsele și serviciile viitorului. Este important ca IMM-urile și start-up-urile să fie incluse în lanțurile valorice strategice ale UE și să li se răspundă nevoilor specifice, pentru a le ajuta să colaboreze și să se extindă în cadrul pieței unice și la nivel mondial.

Datorită concentrării sporite și integrării verticale în lanțurile de aprovizionare, principalii clienți ai IMM-urilor sunt adesea organizații mult mai mari. Aceasta duce la apariția unor asimetrii în ceea ce privește puterea de negociere și crește riscul ca întreprinderile mici să fie supuse unor practici și condiții comerciale neloiale³², cum ar fi **întârzierile în efectuarea plăților** și accesul la date.

Deși Directiva privind întârzierea în efectuarea plăților a redus întârzierile atât pentru tranzacțiile între întreprinderi, cât și pentru tranzacțiile între întreprinderi și platforme, numai 40 % dintre întreprinderile din UE sunt plătite la timp³³. În plus, întârzierea în efectuarea plăților este cauza principală pentru unul din patru falimente în rândul IMM-urilor din UE. Este nevoie de o schimbare decisivă în direcția unei noi culturi antreprenoriale, în care plata la timp să devină norma. În acest scop, Comisia va sprijini aplicarea Directivei privind întârzierea în efectuarea plăților, punând la dispoziție instrumente solide de monitorizare și de asigurare a respectării acesteia. Aceste instrumente ar putea include un observator virtual însărcinat cu monitorizarea întârzierilor în efectuarea plăților, clarificarea practicilor de plată neloiale și explorarea fezabilității unor mecanisme alternative de soluționare/mediere pentru IMM-uri în vederea soluționării rapide a litigiilor legate de plăți în cadrul tranzacțiilor comerciale.

Valorificarea avantajelor oferite de piețele mondiale

Piețele mondiale reprezintă o sursă importantă de creștere pentru IMM-uri. Cu toate acestea, doar 600 000 de IMM-uri, care angajează aproximativ 6 milioane de persoane, exportă mărfuri în afara UE. În cadrul dialogurilor multilaterale și bilaterale, Comisia va promova un mediu favorabil IMM-urilor în țările terțe prin schimbul de bune practici cu partenerii săi comerciali. De asemenea, Comisia va lansa un **nou portal de informare** pentru a sensibiliza IMM-urile cu privire la politicile comerciale și a furniza informații detaliate cu privire la procedurile și formalitățile vamale pentru exportul către țări terțe.

IMM-urile beneficiază mai mult de deschiderea comerțului bazat pe norme decât întreprinderile mari, care dispun de mai multe resurse pentru depășirea barierelor comerciale.

³² Publicația UE intitulată „A comparative analysis of legal measures vs. soft-law instruments for improving payment behaviour” (O analiză comparativă a măsurilor juridice și a instrumentelor juridice neobligatorii pentru îmbunătățirea comportamentului în materie de plăți), 2018

³³ Publicația UE intitulată „A comparative analysis of legal measures vs. soft-law instruments for improving payment behaviour” (O analiză comparativă a măsurilor juridice și a instrumentelor juridice neobligatorii pentru îmbunătățirea comportamentului în materie de plăți), 2018

Pentru a simplifica accesul IMM-urilor la piețele internaționale, Comisia negociază în permanență noi acorduri comerciale și de investiții și combate barierele din calea comerțului care afectează în mod disproporționat IMM-urile. Comisia va continua să includă în toate acordurile sale comerciale capitole dedicate IMM-urilor, împreună cu măsuri specifice care să le permită acestora să profite de avantaje, cum ar fi conectarea IMM-urilor prin intermediul clusterelor industriale internaționale, al rețelei întreprinderilor europene, al Centrului pentru IMM-uri din UE (EU SME Centre)³⁴ și al acțiunilor de sprijinire a IMM-urilor europene pentru a participa la achiziții publice în afara UE.

Delegațiile UE din țările cu care UE a încheiat un acord de liber schimb vor oferi sprijin răspunzând la întrebări despre dificultățile practice ale IMM-urilor legate de punerea în aplicare a acordurilor de liber schimb.

UE se opune ferm practicilor comerciale neloiale prin intermediul instrumentelor de apărare comercială atunci când întreprinderile din UE, inclusiv IMM-urile, suferă prejudicii din cauza importurilor care fac obiectul unui dumping sau al unor subvenții. Comisia își intensifică sprijinul specific acordat IMM-urilor pentru a facilita accesul acestora la instrumentele de apărare comercială și cooperarea lor cu Comisia pe parcursul anchetelor³⁵.

Funcția nou creată de „responsabil cu aplicarea dispozițiilor în materie comercială” va monitoriza și va îmbunătăți, printre altele, respectarea acordurilor noastre comerciale. Acest lucru va consolida și mai mult activitatea de înlăturare a barierelor din calea comerțului, care au un impact îndeosebi asupra IMM-urilor. În plus, UE se va angaja în mod activ într-o activitate de informare și diplomatie economică dedicată IMM-urilor pentru a sprijini accesul acestora la piețele țărilor terțe. Oportunitățile oferite antreprenorilor europeni vor fi extinse prin programul global Erasmus pentru tinerii antreprenori, prin care aceștia vor putea dobândi noi experiențe pe piețele țărilor terțe.

³⁴ Centrul pentru IMM-uri din UE aflat în Beijing oferă asistență inițială pentru IMM-urile europene care doresc să își dezvolte prezența pe piața chineză www.eusmecentre.org.cn

³⁵ Regulamentul (UE) 2018/825, adoptat la 30 mai 2018

ACȚIUNI-CHEIE

- Reprezentantul UE pentru IMM-uri și rețeaua de reprezentanți naționali pentru IMM-uri vor contribui la activitatea Grupului operativ al Comisiei pentru asigurarea respectării normelor privind piața unică, care urmează să fie înființat ca urmare a Planului de acțiune pentru asigurarea respectării normelor, pentru a aborda, printre altele, **problema suprareglementării** în cadrul procesului de transpunere, cu scopul de a menține sarcina de reglementare asupra IMM-urilor la un nivel minim.
- Comisia va încuraja statele membre să implementeze portalul digital unic într-un mod favorabil IMM-urilor. Statele membre ar trebui să își interconecteze serviciile cu ajutorul unui **ghișeu unic**.
- Reprezentantul UE pentru IMM-uri va **filtra** inițiativele UE pentru a le semnala Comisiei pe cele care merită o atenție deosebită din perspectiva IMM-urilor și va avea un rol specific în cadrul noii platforme „Pregătiți pentru viitor”.
- Comisia va mobiliza statele membre în sprijinul unui **standard „Start-up Nations” la nivelul UE**, prin intermediul căruia acestea își vor împărtăși și vor adopta cele mai bune practici pentru a accelera dezvoltarea IMM-urilor și a start-up-urilor de înaltă tehnologie.
- Comisia invită statele membre și autoritățile lor contractante să utilizeze flexibilitatea oferită de noul **cadru al UE privind achizițiile publice** pentru a spori oportunitățile pentru IMM-uri, inclusiv prin utilizarea instrumentelor și a platformelor digitale pentru a crește numărul achizițiilor transfrontaliere. Comisia va oferi **orientări și sprijin autorităților contractante**.
- Comisia va încuraja statele membre să elaboreze propuneri de **spații de testare în materie de reglementare** prin lansarea unui proiect-pilot.
- Comisia va lansa o cerere de exprimare a interesului pentru încheierea unor **parteneriate „pioniere” între regiunile de frontieră**, pentru a consolida cooperarea în ceea ce privește asigurarea respectării normelor pieței unice și înlăturarea barierelor administrative.
- Comisia va sprijini statele membre pentru punerea în aplicare a **Directivei privind întârzierea în efectuarea plăților** prin instituirea unor instrumente de monitorizare și de îmbunătățire a asigurării respectării normelor și prin explorarea fezabilității unor mecanisme alternative de soluționare a litigiilor/de mediere pentru IMM-uri.
- Comisia va facilita cooperarea transfrontalieră cu și între IMM-uri în cadrul **Fondului european de apărare și va identifica punctele forte** ale ecosistemului său de cercetare și inovare.
- Comisia va lansa **inițiativa privind antreprenoriatul în domeniul spațial „CASSINI”**.
- Comisia va sprijini statele membre pentru transpunerea Directivei recent adoptate privind **cadrele de restructurare preventivă și a doua șansă**, ajutându-le să instituie mecanisme de alertă rapidă, astfel încât întreprinderile care se confruntă cu dificultăți financiare să evite falimentul.
- Comisia va analiza împreună cu statele membre măsurile care pot fi luate pentru crearea unui mediu propice pentru **transferul IMM-urilor**.
- Comisia va continua să **îmbunătățească accesul IMM-urilor la piețele țărilor terțe**, inclusiv prin capitole dedicate IMM-urilor, prin recursul la dialog pentru a

face schimb de bune practici cu partenerii comerciali și prin crearea unui nou portal de informare. Comisia va facilita accesul IMM-urilor la instrumentele de apărare comercială.

- Delegațiile UE vor oferi sprijin răspunzând la întrebările IMM-urilor legate de acordurile de liber schimb.
- Comisia va extinde **programul global Erasmus pentru tinerii antreprenori**.

4. Îmbunătățirea accesului la finanțare

Accesul la finanțare este esențial pentru ca IMM-urile să finanțeze investițiile necesare în vederea tranziției. Cu toate acestea, în toate etapele de dezvoltare, întreprinderile mici se confruntă cu dificultăți mai mari decât întreprinderile mari pentru a obține finanțare. În cazul tinerilor antreprenori și al start-up-urilor, acest lucru poate avea mai multe cauze: lipsa unui istoric financiar solid, lipsa garanțiilor sau a informațiilor care să le permită investitorilor să evalueze riscul de credit sau valoarea activelor lor necorporale. Îmbunătățirea accesului la finanțare necesită o abordare care să combine un mediu de reglementare favorabil, finanțări UE și naționale suficiente și armonizate, precum și accesul la rețele de întreprinderi și investitori.

IMM-urile se confruntă cu un deficit de finanțare major în Europa, de ordinul a 20-35 de miliarde EUR, în ciuda programelor de sprijin substanțiale la nivelul UE și la nivel național³⁶, iar în unele state membre, accesul la finanțare rămâne una dintre principalele probleme pe care le întâmpină³⁷. În 2019, 18 % dintre IMM-urile din UE nu au obținut întregul împrumut bancar pe care l-au planificat. Acest lucru dezavantajează IMM-urile, întrucât finanțarea bancară reprezintă aproximativ 90 % din necesarul lor de finanțare. Reglementările bancare ale UE trebuie să constituie baza unui sistem bancar stabil, care oferă o finanțare adecvată tuturor întreprinderilor. Pachetul bancar al UE a menținut factorul de sprijinire a IMM-urilor și l-a extins la toate împrumuturile acordate IMM-urilor. Comisia se va asigura că legislația viitoare privind piața financiară ia în considerare interesele IMM-urilor europene și sprijină accesul lor neîntrerupt la o gamă largă de opțiuni de finanțare.

Diversificarea surselor de finanțare și pregătirea IMM-urilor pentru a beneficia de investiții

Cu toate acestea, este necesară o **diversificare a surselor de finanțare**. Capitalul de risc investit în întreprinderile europene a crescut cu 13 %, ajungând la 8 miliarde EUR în 2018, iar ponderea capitalurilor proprii mobilizate din afara Europei a crescut de la 7 % la 20 % în 2018³⁸. Cu toate acestea, doar 10 % dintre întreprinderile din Europa au utilizat o finanțare de pe piața de capital, în comparație cu peste 25 % în SUA. Investițiile europene cu capital de risc sunt de aproximativ opt ori mai mici decât în SUA și, prin urmare, nu sunt suficiente pentru a finanța creșterea întreprinderilor europene³⁹.

³⁶ *Debt financing gap per year during 2014-2018*; a se vedea SWD(2018) 320 final din 7.6.2018

³⁷ Comisia Europeană și Banca Centrală Europeană, „*Survey on the Access to Finance of Enterprises*” (Sondaj privind accesul la finanțare al întreprinderilor), 11.2019

³⁸ Invest Europe (2019)20

³⁹ Raportul AFME din 2019 privind indicatorii de performanță ai uniunii piețelor de capital

IMM-urile și start-up-urile inovatoare și aflate în creștere rapidă care au nevoi importante de capital se mută deseori în străinătate pentru a obține capital de risc⁴⁰. Acest lucru reprezintă nu doar un risc pentru suveranitatea tehnologică, creșterea și ocuparea forței de muncă a Europei, ci are și un impact în aval asupra totalității IMM-urilor.

În plus, investitorii europeni pot fi reticenți în a investi în start-up-uri din cauza dificultăților legate de evaluarea potențialului comercial și/sau a proprietății intelectuale aflate la baza unui nou serviciu sau produs tehnologic al unui IMM. Acest lucru face mai dificil de evaluat valoarea start-up-ului. Serviciile de **diligentă tehnică** (*tech due diligence*) pot remedia această problemă și au avut succes în alte regiuni, dar nu sunt încă ușor accesibile în Europa. Ele aduc beneficii tuturor părților implicate: IMM-urile, investitorii potențiali și ecosistemul de inovare în general. Un proiect-pilot al UE ar permite o evaluare mai precisă a start-up-urilor din domeniul înaltei tehnologii și a IMM-urilor tehnologice aflate în faze de dezvoltare ulterioare, pe baza portofoliului lor tehnologic și de proprietate intelectuală⁴¹.

Este necesară mobilizarea mai multor investiții private în Europa. Comisia va implementa noi modalități de partajare a riscurilor cu sectorul privat, cum ar fi inițiativa ESCALAR, care vizează creșterea dimensiunii fondurilor cu capital de risc, își va intensifica eforturile de investiții și va lucra la elaborarea unui Plan de acțiune revizuit privind uniunea piețelor de capital. Uniunea piețelor de capital urmărește diversificarea surselor de finanțare pentru întreprinderi în toate etapele dezvoltării lor.

Punerea bazelor unui fond pentru ofertele publice inițiale ale IMM-urilor

IMM-urile din Europa dispun de posibilități limitate de finanțare a creșterii, cum ar fi cotarea pe piețele de capital prin intermediul unei oferte publice inițiale (OPI). Piețele de capital reprezintă o sursă importantă de finanțare pentru a ajuta IMM-urile să se dezvolte și să devină întreprinderi cu capitalizare medie și, în cele din urmă, întreprinderi mari. Cu toate acestea, numărul de OPI ale IMM-urilor a scăzut drastic în urma crizei financiare și nu s-a redresat de atunci. În 2019, valoarea și numărul OPI europene au continuat să scadă, cu 40 %, respectiv 47 % față de 2018⁴². Mulți investitori instituționali nu se implică suficient în finanțarea IMM-urilor.

Pentru a remedia această problemă, finanțarea publică ar putea acționa ca o investiție-ancoră pentru a atrage mai mulți investitori privați în IMM-uri inovatoare cu creștere puternică în etapa cotării publice. Un **fond pentru OPI ale IMM-urilor** ar sprijini IMM-urile în procesul de cotare la bursă și ulterior. Acesta se va baza pe analiza pieței OPI din UE și pe testarea cu investitorii și cu părțile interesate.

Crearea unui mediu mai propice și mai favorabil incluziunii pentru accesul la finanțare

În ultimii ani, cercetarea privind investițiile în IMM-uri a cunoscut un declin considerabil. Revizuirea Directivei privind piețele instrumentelor financiare pe care Comisia o va efectua în 2020 va examina modalitățile posibile de stimulare a activităților de cercetare privind IMM-urile.

⁴⁰ *Financing the Deep Tech Revolution* (studiu CE-BEI, 2018)

⁴¹ Pe baza informațiilor obținute de pe site-ul <https://www.innoradar.eu>

⁴² <https://www.pwc.co.uk/audit-assurance/assets/pdf/ipo-watch-q4-2019-annual-review.pdf>

Inovarea în domeniul tehnologiilor financiare bazată pe tehnologia registrelor distribuite („**blockchain**”) poate deschide noi posibilități pentru ca IMM-urile să comunice direct cu investitorii, fie prin intermediari de încredere, fie pe cont propriu, într-un mod descentralizat. IMM-urile ar putea astfel să emită active criptografice și tokenuri digitale, de exemplu sub formă de obligațiuni. Acestea sunt atractive pentru investitori, deoarece pot fi tranzacționate imediat. Ele reprezintă o modalitate de a oferi IMM-urilor o finanțare mai rapidă, mai eficientă și mai avantajoasă din punctul de vedere al costurilor. Comisia va facilita utilizarea activelor criptografice și adoptarea tokenurilor digitale de către IMM-uri, investitori și intermediari, în conformitate cu viitoarea strategie a UE privind finanțele digitale.

Normele privind **ajutoarele de stat** au permis un sprijin național semnificativ pentru IMM-uri și capitalul de risc⁴³. Până la sfârșitul anului 2021, Comisia va lucra la simplificarea și revizuirea normelor UE pertinente privind ajutoarele de stat, pentru a se asigura că acestea sunt în continuare adecvate. În cadrul revizuirii, Comisia se va asigura că normele încurajează participarea IMM-urilor la proiectele importante de interes european comun (PIIEC).

În plus, lipsa diversității în rândul beneficiarilor investițiilor reduce rezerva de talente și frânează inovarea. O treime dintre întreprinderile europene au fost înființate de femei, dar aceste întreprinderi sunt subreprezentate în ceea ce privește mobilizarea capitalului de risc. În 2019, peste 92 % din capitalul de risc mobilizat de întreprinderile tehnologice europene a fost în beneficiul unor echipe de antreprenori formate doar din bărbați⁴⁴. InvestEU – viitorul mecanism european de finanțare pentru investiții – ar putea contribui la stimularea investițiilor în femeile-antreprenor și împreună cu acestea și ar putea oferi un sprijin specific pentru a extinde gama de întreprinderi și de fonduri conduse de femei care ar putea beneficia de investiții, în cadrul unei **inițiative privind finanțarea inteligentă din perspectiva egalității de gen**. În plus, numărul de IMM-uri conduse de femei care vor beneficia de EIC, odată ce acesta va deveni pe deplin operațional, se va tripla.

Mobilizarea finanțării UE, naționale și private pentru IMM-uri prin intermediul InvestEU

În perioada 2014-2018, instrumentele financiare ale UE au contribuit la mobilizarea unei finanțări de 100 de miliarde EUR, în special pentru IMM-uri, sub formă de finanțare prin împrumut și prin capitaluri proprii. Se preconizează că Planul de investiții al UE va sprijini peste 1 milion de IMM-uri. Cu toate acestea, trebuie să existe în continuare un sprijin la nivelul UE și la nivel național pentru a reduce deficitul de finanțare a IMM-urilor.

În cadrul componentei pentru IMM-uri a InvestEU, Comisia se va baza pe experiențele pozitive ale actualelor sisteme de garantare pentru IMM-uri din UE⁴⁵. Aceasta va crea un mecanism unic integrat de garantare care să vizeze IMM-urile percepute ca având un grad ridicat de risc sau care nu au suficiente garanții, inclusiv pe cele inovatoare, cele din sectoarele culturale și creative, IMM-urile care trec de la modele mari consumatoare de resurse și de energie către modele mai sustenabile și IMM-urile care adoptă practici comerciale digitale. Componenta pentru IMM-uri a InvestEU va sprijini finanțarea prin capitaluri proprii a IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare medie în domeniile care

⁴³ Cheltuielile pentru 2018 s-au ridicat la 216 milioane EUR pentru obiectivul „capital de risc” și la 501 milioane EUR pentru obiectivul „IMM-uri”.

⁴⁴ „2019 State of European Tech report” <https://2019.stateofeuropeantech.com/chart/103-1338/>

⁴⁵ Disponibil în cadrul programelor COSME, Orizont 2020, „Europa creativă” și în cadrul fondurilor politicii de coeziune a UE

prezintă un interes special pentru politicile UE, precum spațiul și apărarea, sustenabilitatea, digitalizarea, inovarea, **finanțarea inteligentă din perspectiva egalității de gen**, tehnologiile bazate pe progrese și inovații științifice radicale (*deep tech*) și **tehnologiile verzi**. De exemplu, finanțarea va fi pusă în comun de UE, de statele membre și de sectorul privat pentru a spori accesul la finanțare prin capitaluri proprii pentru IMM-urile și start-up-urile inovatoare care dezvoltă și adoptă soluții tehnologice verzi. InvestEU va permite finanțarea în toate etapele de dezvoltare a întreprinderii, de la înființare la extindere și la oferta publică inițială. Acesta va contribui la mobilizarea de fonduri private de la investitori precum investitorii providențiali, birourile familiale, fondurile de capital de risc, fondurile de pensii și societățile de asigurări.

Comisia va colabora îndeaproape cu statele membre pentru a pune în comun finanțarea și pentru a aborda dezechilibrele geografice în materie de investiții și acces la finanțare, în special prin inițiativa privind inovarea digitală și extinderea (*Digital Innovation and Scale-up*)⁴⁶. În plus, componenta pentru investiții sociale și competențe a InvestEU va îmbunătăți accesul la microfinanțare, finanțarea pentru întreprinderile sociale, investițiile sociale și de impact și competențele.

ACȚIUNI-CHEIE:

- Comisia va **sprijini ofertele publice inițiale (OPI) ale IMM-urilor** cu investiții canalizate prin intermediul unui nou fond public-privat, care urmează să fie creat în cadrul Programului InvestEU începând cu 2021, în contextul uniunii piețelor de capital.
- Comisia va introduce un mecanism inedit de risc/randament pentru a crește dimensiunea fondurilor cu capital de risc și a atrage investiții private pentru extinderea întreprinderilor prin **inițiativa ESCALAR**.
- Comisia va lansa o inițiativă privind **finanțarea inteligentă din perspectiva egalității de gen**, menită să stimuleze finanțarea pentru întreprinderile și fondurile conduse de femei și să consolideze antreprenoriatul în rândul femeilor.
- Comisia va lansa o **inițiativă privind investițiile în tehnologii verzi**, pentru a pune în comun finanțarea din partea UE, a statelor membre și a sectorului privat și a spori accesul la finanțare prin capitaluri proprii pentru IMM-urile și start-up-urile inovatoare care dezvoltă și adoptă soluții tehnologice verzi.
- Comisia va lansa o **inițiativă bazată pe tehnologia blockchain** care să permită emiterea și tranzacționarea obligațiunilor IMM-urilor în întreaga Europă, utilizând infrastructura europeană de servicii bazate pe tehnologia blockchain.
- Comisia va cofinanța **servicii de diligență tehnică** în cadrul unui proiect-pilot al UE care să permită evaluări mai precise ale start-up-urilor din domeniul înaltei tehnologii și pregătirea acestora pentru a beneficia de investiții.
- Comisia va continua să **simplifice normele existente privind ajutoarele de stat** aplicabile combinării fondurilor naționale cu fonduri alocate programului InvestEU și programului Orizont. Astfel, IMM-urile vor putea beneficia mai ușor de resursele puse în comun pentru a face față dublei tranziții. În plus, în cadrul revizuirii în curs a normelor privind ajutoarele de stat, Comisia va revizui **normele privind ajutoarele**

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/launch-digital-innovation-and-scale-initiative-central-eastern-and-south-eastern-europe>

de stat pentru finanțarea de risc și comunicarea PIIEC, pentru a sprijini și mai mult implicarea IMM-urilor și a asigura atragerea investițiilor private, evitând, în același timp, denaturarea concurenței.

5. Guvernanță: un parteneriat între UE și statele membre pentru implementarea strategiei

Strategia privind IMM-urile trebuie să se bazeze pe angajamente și acțiuni atât la nivelul UE, cât și la nivelul statelor membre. Întrucât multe IMM-uri sunt adânc înrădăcinate în ecosistemele locale și regionale, unde oferă locuri de muncă, activități de formare, generează venituri fiscale și bunăstare socială, acest angajament trebuie să fie împărtășit și de autoritățile regionale. Punerea în aplicare a strategiei va fi susținută de un parteneriat puternic între toți actorii care își împart responsabilitatea implementării acesteia - autoritățile UE, autoritățile naționale, regionale și locale, IMM-urile și investitorii. Aceasta va implica un bilanț politic regulat al progreselor înregistrate, măsurarea și monitorizarea acestora.

Rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri este un instrument important pentru asigurarea acestui parteneriat între UE și statele membre. Aceasta reprezintă autoritățile naționale ale statelor membre responsabile de politica privind IMM-urile și asigură o legătură organică între aceste autorități, comunitățile locale de afaceri și UE. Odată cu reînnoirea mandatului său în 2020, rolul rețelei va fi întărit, iar interacțiunea sa cu organismele și autoritățile regionale va fi consolidată.

Comisia va numi un **înalt reprezentant al UE pentru IMM-uri**, care va conduce activitatea rețelei pentru a asigura implementarea strategiei și aplicarea principiului „a gândi mai întâi la scară mică” în toate politicile UE. Reprezentantul UE pentru IMM-uri va urmări, de asemenea, implementarea strategiei în fiecare stat membru. Pentru a facilita integrarea strategiei privind IMM-urile în toate domeniile de politică, reprezentantul UE pentru IMM-uri va fi implicat îndeaproape în procesul semestrului european. Reprezentantul UE pentru IMM-uri va sensibiliza cu privire la aspectele legate de IMM-uri în cadrul agendei Comisiei pentru o mai bună legiferare, printr-un dialog periodic cu Comitetul de control normativ și, de asemenea, în cadrul platformei „Pregătiți pentru viitor”.

Pentru a completa activitățile rețelei reprezentanților pentru IMM-uri (care aparțin sectorului public), Comisia va colabora îndeaproape cu **ambasadorii pentru antreprenoriatul strategic**, un nou grup consultativ de antreprenori din întreaga Europă, care va juca rolul unui grup de testare.

Noua strategie va face obiectul unei **revizuirii periodice**. Comisia va continua să publice anual o **evaluare solidă a performanțelor IMM-urilor**. Această evaluare va monitoriza, de asemenea, politicile naționale în favoarea start-up-urilor (indicele „Europe Startup Nations”), implicarea IMM-urilor în practici comerciale sustenabile, precum și digitalizarea IMM-urilor⁴⁷ (indicele DESI). Evaluarea va fi prezentată și discutată în cadrul Adunării anuale a IMM-urilor, pentru a oferi părților interesate de la nivel local și comunității IMM-urilor în ansamblu o ocazie de a se implica în mod activ.

⁴⁷ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/integration-digital-technology>

Rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri și alte instituții ale UE vor fi implicate în monitorizarea implementării strategiei, de exemplu, prin intermediul raportului anual al reprezentanților către Consiliul Competitivitate și al unui dialog regulat cu Parlamentul European. Pentru a întocmi acest raport, reprezentantul UE pentru IMM-uri – împreună cu reprezentanții naționali pentru IMM-uri – se va întâlni cu factorii de decizie din domeniul IMM-urilor și cu alte părți interesate din statele membre pentru a discuta, de asemenea, aspectele relevante pentru IMM-uri identificate în procesul semestrului european. Pe baza analizei efectuate cu ajutorul acestor mecanisme de evaluare, reprezentantul UE pentru IMM-uri va colabora cu reprezentanții naționali pentru a elabora planuri naționale de implementare a prezentei strategii pentru IMM-uri în cooperare cu părțile interesate din mediul antreprenorial de la nivel local.

Definiția IMM-urilor adoptată la nivelul UE este un instrument-cheie care asigură faptul că această strategie vizează populația corespunzătoare, și anume că oferă sprijin și aduce beneficii întreprinderilor care au cea mai mare nevoie de ajutor. Comisia monitorizează cu regularitate dacă ea este adecvată acestui scop. Potrivit unei consultări publice⁴⁸, studiilor și sondajelor recente, definiția funcționează bine și este ușor de utilizat de majoritatea covârșitoare a IMM-urilor din UE care sunt autonome și de mici dimensiuni. Comisia va evalua mai în detaliu problemele specifice ridicate, de exemplu, referitor la structurile complexe de proprietate sau posibilele „efecte de blocare”, și va raporta cu privire la acestea.

ACȚIUNI-CHEIE:

- Comisia va numi un **înalt reprezentant al UE pentru IMM-uri**.
- Comisia va consolida **rețeaua reprezentanților pentru IMM-uri** pentru a întări legătura dintre nivelul UE și cel național în domeniul politicii privind IMM-urile.
- Comisia va lansa un grup de **ambasadori pentru antreprenoriatul strategic**.
- **Reprezentantul UE pentru IMM-uri** va sensibiliza cu privire la aspectele legate de IMM-uri în cadrul unui **dialog periodic cu Comitetul de control normativ**.

⁴⁸ Consultare publică deschisă privind definiția IMM-urilor: https://ec.europa.eu/info/consultations/public-consultation-review-sme-definition_ro